

Úkol č. 4 po úpravě

Označte dobře odpověď sklady:

- a) mokrý, špinavý
- b) suchý, chladný, chladicí, mrazicí, pomocné sklady, odpadků, obalů, čisticích prostředků
- c) zimní, letní

Další problém ve vzdělávání žáků se sluchovým postižením představuje fakt, že znakovaná čeština neobsahuje **odbornou terminologii**. Např. v oboru Kovář se běžně používá termín „vlčí tlama“ pro kovářské kleště, ve znakované češtině si musí učitel vytvořit pro tento nástroj speciální znak. Ten však platí pouze na dané škole, jinde mohou používat jiný znak. Proto je nezbytné, aby žáci byli

zkoušeni výhradně vyučujícími, kteří je během studia vzdělávali.

I přes všechny výše nastíněné problémy se ukázalo, že závěrečné zkoušky podle jednotného zadání nezpůsobují handicapovaným žákům větší potíže, než tomu bylo v době, kdy si školy samy určovaly obsah zkoušek.

||

Soutěž odborných prací ukázala invenci absolventů

PhDr. Zoja Franklová,
Národní ústav
pro vzdělávání

NÚV Národní ústav
pro vzdělávání

V pořadí šestý ročník soutěže o nejlepší samostatné odborné práce žáků učebních oborů vyhlásil Národní ústav pro vzdělávání ve spolupráci s Hospodářskou komorou ČR. Počet přihlášených prací letos vzrostl na 119 (z loňských 76), přitom se zvýšila i jejich celková úroveň. Autoři nejlepších prací převezmou na podzim ocenění z rukou prezidenta HK ČR.

Školy letos do soutěže přihlášily nejlepší práce svých žáků z deseti oborů: Kadeřník, Kuchař-číšník ve třech zaměřeních (Kuchař, Číšník, Pohostinství), Cukrář, Operátor skladování, Montér suchých staveb, Umělecký kovář a zámečnický, Podkovář a zemědělský kovář a Umělecký keramik, který se letos v soutěži objevil poprvé.

Samostatné odborné práce jsou součástí jednotných závěrečných zkoušek ve 12 oborech. Dávají žákům možnost ukázat, jak umějí prakticky využít, co se během studia naučili. Přitom mohou uplatnit také své nápady a najít originální řešení zadaného úkolu. To hraje roli také při hodnocení prací.

I když se téma práce losuje, záleží na žácích, jaký bude jeho konkrétní obsah. Tak například **Hana Grabková ze SŠ společného stravování Ostrava-Hrabůvka** vytvořila svatební menu podle středověkých receptur a dostala se na první místo mezi kuchaři. V její práci se citují také pravidla chování u středověkého stolu, např. neolizovat nůž, nebrat sousedovi z mísy nejlepší porce, neutírat si nos do ubrusu apod. Menu obsahovalo např. „ptáky hruškami nadívané a netyje“ (tedy nadívaná kuřecí prsa a jáhlovou kaši).

Beáta Maličí ze SOU gastronomie Praha 10 zase ve své práci „Zásnuby v Šanghaji“ dokonce použila čínštinu

a umístila se jako první mezi číšníky. Všechny kadeřnice měly za úkol vytvořit náročný výčes pro nevěstu, a i když zadání bylo stejné, vypadala nakonec každá nevěsta jinak.

Jedinečný charakter mají také odborné práce v uměleckých oborech, kde vznikají opravdu originální výtvarná díla.

Veronika Pavelková ze SŠ gastronomické Adolpha Kolpinga, Žďár nad Sázavou, (3. místo mezi číšníky) napsala do své práce o hostině k promoci: „Snažila jsem se, aby menu bylo také tak výjimečné jako zkouška sama.“

Výsledky soutěže najdete na adrese <http://www.nuv.cz/t/sop-2017>

||

P-KAP: Pomoc při rozvoji žákovských kompetencí k podnikavosti a kreativitě

PhDr. Daniela Kramulová,
projektová publicistka
P-KAP, NÚV

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Do roku 2020 musí mít každý žák praktickou zkušenost s výchovou k podnikavosti, říká vzdělávací strategie Evropa 2020, přijatá Evropskou komisí. Podnikavost je jako klíčová kompetence součástí rámcových vzdělávacích programů gymnázií i středních odborných škol, přesto však dosud neexistuje ucelená národní strategie, na níž by mohla výchova k podnikavosti stavět. Významným přínosem proto může být projekt podpory krajského akčního plánování (P-KAP).

Střední školy samy považují výchovu k podnikavosti (Vkp) za velmi potřebnou. V dotazníkovém šetření, které zjišťovalo potřeby škol v deseti oblastech, jež se staly základem dlouhodobého projektu akčního plánování, se umístila na třetím místě, po rozvoji infrastruktury a podpoře odborného vzdělávání. Mezi problémy, které jejímu rozvoji brání, školy uváděly nedostatek finančních prostředků (například na podporu školních projektů), ale velmi často také nedostatek výukových materiálů a metodik i malý zájem pedagogů, což úzce souvisí s jejich nedostatečným vzděláním v této oblasti.

Jak založit firmu nebo napsat grant

Uplatnit se ve světě rychle se rozvíjejících technologií a vzrůstajícího množství informací znamená umět se v nich orien-

tovat, být schopen opustit zaběhlé způsoby uvažování a jednání a překročit, byť jen o kousek, zažitý stereotyp či obvyklý úhel pohledu. Díky tomu si dokážeme poradit v situaci, kdy dosud běžné řešení nefunguje, nebo ho můžeme vylepšit. Platí to v osobním životě i v práci, na úrovni jednotlivců i skupin (např. studijních či pracovních týmů).

Tato „kreativita každodennosti“ není výsadou tvůrčích génů. Lze se jí do značné míry naučit a na trhu práce je to komodita velmi žádaná. Stejně tak se dá učit a trénovat iniciativa a podnikavost, které přispívají k tomu, že dobré nápady nezůstávají v rovině snění, ale dostávají se do praxe. V projektu P-KAP je oblast kompetencí k podnikavosti, iniciativě a tvořivosti chápána právě v tomto širokém smyslu pomáhajícím jedinci k seberealizaci, jež stojí na vrcholu Maslowovy pyramidy lidských potřeb.

V rámci VkP by se žáci měli seznámit s naukou o podnikání, ale též s oblastmi společenské odpovědnosti firem, sociálních projektů či dobrovolnictví. Například ve Střední škole průmyslové, hotelové a zdravotnické v Uherském Hradišti byla na podporu podnikavosti žáků založena Studentská projektová kancelář. Zde žáci získají povědomí o dotační politice a dotačním managementu, učí se napsat žádost o grant či dotaci, zpracovat podnikatelský záměr, získají povědomí o nástrojích finanční podpory svého podnikatelského nápadu a mohou získat i podporu při jeho realizaci. „Řada žáků se se svými podnikatelskými záměry účastní krajské soutěže Můj první milion, kterou vyhlašuje Technologické inovační centrum, které je zřízeno Zlínským krajem a Univerzitou T. Bati ve Zlíně,“ uvádí ředitel Jaroslav Zatloukal.

Podnikavé kompetence

S výchovou k podnikavosti však souvisí i rozvoj kompetencí, jež můžeme označit jako „podnikavé“. Patří k nim:

- **kritické myšlení** – schopnost orientovat se v informacích a vyhodnocovat je,
- **vidění příležitostí, iniciativa a aktivita** – schopnost aktivně vyhledávat vhodné příležitosti a využívat je,
- **kreativní myšlení a tvořivost** – schopnost přicházet s nápady a dále je rozvíjet,
- **strategické myšlení** – kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, schopnost předvídat a dlouhodobě plánovat,
- **leadership a týmová práce,**
- **seberealizace a sebehodnocení** – identifikace silných a slabých stránek jedince a práce s nimi,
- **flexibilita** – schopnost přizpůsobovat se změnám,
- **vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,**
- **přijímání rizika** – schopnost vyhodnocovat a akceptovat přiměřené riziko,
- **finanční povědomí.**

Podnikavé kompetence jsou příkladem těch, které lze jen těžko „uvěznit“ do jednoho vyučovacího předmětu. V ideálním případě by měly prolínat všemi a ovlivňovat klima celé školy. V praxi to znamená, že se ve výuce uplatňují nejrůznější formy vyžadující aktivitu a samostatnost žáků (práce s pracovními listy, referát apod.), skupinovou práci v týmu (např. práce s případovými studiemi, zpracování projektu), projektovou výuku, projektové dny, simulace, hry apod.

Školy mající zkušenost s tímto přístupem ponechávají přípravu a organizaci některých školních akcí v rukou žáků. „Dokážou velmi mile překvapit, když dostanou svobodu i odpovědnost,“ potvrzuje ředitel pražské Karlínské OA a VOŠE Petr Žák. Je přesvědčen, že teoretický rámec je nutný, ovšem bez toho, že by si žáci na podnikání skutečně „sáhli“, se mu nenaucí. Škola, kterou vede, nabízí příležitosti hned několik. Studentská firma žáků 3. ročníku například připravuje před Vánoci nebo před koncem školního roku jednodenní program pro celou školu. „Musejí si ho vymyslet, udělat reklamu, připravit program, určit a vybrat vstupné na akci – a samozřejmě myslet i na

to, aby její návštěvníci byli spokojeni. Cítit odpovědnost je velmi důležité,“ vysvětluje Žák.

Zdolávejte postupné cíle

Systematická výchova k podnikavosti představující jednu z hlavních priorit školy je nejvyšší úrovní podpory kompetencí k podnikavosti, tvořivosti a iniciativě. Neobejde se bez motivovaných pedagogů vybavených příslušnými znalostmi a praktickou zkušeností. Metodická pomoc projektu P-KAP méně zkušeným školám směřuje k tomu, aby ve svém prvním školním akčním plánu dokázaly najít prostor pro interaktivní formy výuky alespoň v některých předmětech nebo aby se „podnikavé kompetence“ uplatnily v aktivitách jako zážitkové adaptační kurzy či tematické výlety, organizace projektových dnů, dnů otevřených dveří, školního plesu, jarmarku apod.

Nevyšlapanou cestou

„Ve škole máme několik pedagogů, kteří vyučují programy Junior Achievement Czech. Žáci zakládají reálné obchodní společnosti, učí se hospodařit s penězi, vyzkoušejí si podnikání nebo se stávají manažery obchodních firem,“ líčí Jaroslav Zatloukal. „V každém případě objevují svůj podnikatelský potenciál. V loňském roce například studentská společnost Jakubčíkovy mňamky nabídla v prostorách školy prodej občerstvení. Žáci si na základě průzkumu trhu připravili pro své spolužáky, učitele a ostatní zaměstnance sortiment sladkých i slaných výrobků a nápojů. Občerstvení vyrobili ve školní kuchyňce a prodávali u pultu i formou roznášky.“

Také v Karlínské OA spolupracují v rámci předmětu aplikovaná ekonomie se společností JA Czech. Žáci třetích ročníků si v rámci své odborné praxe zakládali cestovní kancelář, která organizovala školní zájezdy a výlety, a starali se o provoz bufetu a školního klubu. Loni v září se škola rozhodla nechat volbu prostoru pro podnikání na žácích samotných. „Některé žákovské firmy nás mile překvapily. Jedna se rozhodla, že zvelebí prostředí školy, a upravila dvě místnosti. V jednom případě šlo o velký zásah v podobě vestavěného patra. Žáci si na vlastní kůži vyzkoušeli, jaké to je, sehnat stavební povolení i odborníky, kteří jim se stavbou pomohou. Z jejich strany bylo potřeba hodně podnikavosti, samozřejmě pod vedením dobrého vyučujícího,“ říká ředitel Petr Žák.

Žákovská firma měla za úkol zajistit i finanční prostředky. Napadlo ji obrátit se se svým projektem na radu rodičů, resp. Spolek příznivců OA v Karlíně. „Neměli to jednoduché, rodiče se jich před hlasováním o poskytnutí částky podrobně vyptávali. Ale měli prezentaci připravenou velmi dobře a finance na materiál a stavbu získali,“ dodává ředitel. Práci žáků – zaměstnanců firmy hradila škola, která jí zakázku na přestavbu prostor zadala. Vybavení do učebny i vestavěného patra se žákovské firmě podařilo získat od IKEA jako sponzorský dar.

Loni ve škole začal pracovat i žákovský parlament, tvořený žáky různých tříd. Podává návrhy, co se dá ve škole

vylepšit či změnit, zároveň se však podílí na realizaci schválených návrhů. Tyto aktivity mají potenciál zapojit širší spektrum žáků, projekty se mohou protáhnout do delšího období, na rozdíl od studentské firmy, která působí jen v jednom ročníku.

Zkuste to nanečisto

Více než dvě stě středních škol využívá rovněž možnost založit fiktivní firmu. „Cílem výuky ve fiktivní firmě je trénovat iniciativu, samostatnost a také poskytnout žákům znalosti, jak založit a vést obchodní společnost nebo živnost. Žáci se učí pracovat v týmu, přijímat odpovědnost, zlepšovat své dovednosti včetně tréninku prezentace výsledků jak svých, tak celé společnosti,“ uvádí Lukáš Hula, vedoucí referátu Centra fiktivních firem (CEFIF) v Národním ústavu pro vzdělávání. CEFIF poskytuje podporu a poradenství učitelům i žákům působícím ve fiktivních

firmách. Užitečné informace a výukové materiály podporující výchovu k podnikavosti nabízí školám i Yourchance, o. p. s., prostřednictvím svého portálu podnikavost.cz.

Obecně však pedagogům v této oblasti chybí vzdělání, ucelený systém metodické podpory i báze, z níž by mohli čerpat příklady a inspiraci pro práci s žáky. Právě tento deficit může zlepšit projekt podpory krajského akčního plánování v tematické oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a tvořivosti. Střední školy, které se rozhodnou vytvářet školní akční plán, mají k dispozici metodickou podporu, buduje se databáze inspirativních příkladů, uskuteční se i výměny zkušeností.

POZNÁMKA

Zpracováno s využitím podkladů garantky oblasti Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě Ing. Kateřiny Lichtenberkové.

II

Výuková videa pro češtinu jako druhý jazyk

Mgr. Kamila Sladková,
vedoucí referátu Čeština
pro cizince NÚV

NÚV Národní ústav
pro vzdělávání

Jazyková podpora hraje rozhodující roli v procesu integrace cizinců s odlišným mateřským jazykem. Mezi vhodné nástroje výuky jazyka patří krátká hraná videa zachycující každodenní situace – u lékaře, v práci, na úřadě apod. Cizinci takové situace denně zažívají, ale učebnice je na ně zpravidla nepřipraví. Národní ústav pro vzdělávání proto zveřejnil sérii výukových videí, bezplatně zveřejňovaných na YouTube kanálu NÚV, která mohou využít jak učitelé a lektori češtiny jako druhého jazyka, tak samotní studenti.

Videa NÚV zachycují situace, kdy cizinec vstupuje do formální komunikace s většinovou společností, a mají za cíl ho povzbudit ke komunikaci v češtině i mimo formální situace. Vychází se přitom z přesvědčení, že se cizinci nemohou dobře integrovat do společnosti, když jediné neformální vazby, které mají, jsou kontakty pouze v rámci jejich komunity.

Videa zprostředkovávají situace, které se ve výuce dají těžko simulovat, a to také proto, že se neobjevují v učebnicích. Pro studenty znamená video zpestření výuky – podporuje k aktivitě všechny studenty zároveň a ve stejném časovém úseku a seznamuje je s českým prostředím. Videa jsou primárně určena pro lektory kurzů češtiny jako druhého jazyka, zároveň se však předpokládá, že se k nim